

Til Klima- og miljødepartementet
seh@kld.dep.no

Stavanger, 29.04.2024

Dette brevet sendes på vegne av Haugesund Turistforening, Stavanger Turistforening, Norges Naturvernforbund Haugaland, Naturvernforbundet i Rogaland, Birdlife Haugaland, Birdlife Rogaland, NSF Vesterlen krets, Jæren Friluftsråd og Forum for Natur og Friluftsliv Rogaland

Innspill til ny styringsavtale med Enova

Tilskudd til overføring av elektrisk kraft i forbindelse med klimatilpasset produksjon av elektrisk kraft, også sjø- og jordkabler.

Enova arbeider for Norges omstilling til lavutslippssamfunnet. Dette er et mål som vi støtter.

Men ENOVA-støttede prosjekter må ikke gi alvorlige konsekvenser for andre viktige samfunnsinteresser, som natur, landskap og helse. Prisen for avbøtende tiltak som sjø- og jordkabel må være med i de innledende vurderingene av prosjektene. (Prissatte «frigitte» arealer – brukes til andre formål som har en verdi).

ENOVA tildeler store beløp til ny produksjon av fornybar kraft. 2 milliarder til Goliat havvind, 23 milliarder til Søre Nordsjøen 2 osv. All denne kraften skal overføres i sjøkabler og ved tilkoblingen på land, videre i luftlinjer. Da må det være på sin plass at også disse overføringene må få støtte fra ENOVA, slik at kabling i jord og sjø blir lønnsomt for samfunnet på lik linje med eksemplene over. Det er storsamfunnet som belastes med disse omkostningene, enten det er fabrikker med anleggsbidrag eller befolkningen gjennom høyere nettleie.

Statnett er kategorisk motstander av sjø- og jordkabling og viser til St Meld 14 (2011-2012) som sier at på 300 og 420 kV spenningsnivå skal det hovedsakelig brukes luftlinjer. Det argumenteres alltid med at sjøkabel er mye dyrere, og at jordkabel båndlegger store areal. Statnett synes å se bort fra at også luftlinjer båndlegger meget betydelige arealer og har en langt større byggeforbudssone enn jordkabler. Også belastningen av naturen på sjøbunnen anført mot sjøkabler, spenningsforbedringsanlegg underveis blir så dominerende i strandsonen og det må bygges påkoblingsanleggene mellom land og sjø. Også her synes Statnett å legge liten vekt på hvor dominerende luftlinjer og monsternaster blir i strandsonen. F.eks. blir mastene for linja Blåfalli – Gismarvik ved kryssing av Skjoldafjorden 64 meter høye. Statnett hevder, etter vår oppfatning helt feilaktig, at sjø- og jordkabel er mer «belastende for områdene de legges i» enn luftlinjer.

Et aktuelt eksempel fra vår region:

Hydro Karmøy fabrikker skal sanere de to gamle 300 kV linjene, bygget på tidlig 1960- tallet, da de er gått ut på dato. Som erstatning skal det bygges to nye 420 kV linjer (melding er enda ikke sendt). Hovedsakelig er ønsket fra Statnett, som er tiltakshaver, å følge eksisterende trasé. Dette er mulig et stykke, men møter utfordringer ved Vindafjorden, Sandeid og Skjoldastraumen. Før Sandeid må det være et alternativ som å krysse lenger ute i fjorden. Dette vil skape store utfordringer i forhold til natur og landskap. Områder med klassifisering som Thorstvedt Naturreservat i Stokkadalen og Lars Hetterviks hjemtrakter på Borgøy, som er karakterisert som «Rogalands mektige landskap», blir luftlinjer i denne størrelsen en katastrofe.

Alternativet er sjøkabel hele strekningen fra Sauda til Hydro Karmøy fabrikker eller Gismarvik industrifelt. Et redusert alternativ er at sjøkabel kan starte fra området mellom Vikedal og Imsland. Dette vil medføre at natur og landskap blir spart og det lenge båndlagte området som har vært beslaglagt av de gamle linjene vil bli tilbakeført, altså takk for lånet! På denne måten betaler Hydro tilbake med natur og kan smykke seg med enda et tilskudd til en grønnere produksjon av aluminiumen hvor de tar et klimatilpasset grep for sin produksjon og ikke minst anseelse i markedet. Tross alt har Hydro gjennom 60 år tjent milliarder av kroner og av den grunn kunne ha betalt for meromkostningene til sjøkabelalternativet selv?

Et annet positivt resultat med å bruke sjøkabel direkte fra Sauda er at det vil bli bedre plass til ny linje som skal bygges mellom Blåfalli og Sauda. Også der skal den gamle linja saneres, men først etter at ny linje er bygget. Her skal den gamle traséen stort sett følges, men ikke i selve Sauda-sentrum. På grunn av trange forhold rundt sentrum må denne linja føres over fjellet vest i Åbødalen.

Vi ønsker en forandring i ENOVA sitt mandat slik at man også kan fordele penger til slike fornuftige sjø- og jordkabelanlegg som beskrevet, som også vil være klimatilpasset. Dette må trolig gjøres politisk via Klima og Miljødepartementet, som ENOVA ligger under.

ENOVA sitt mandat innenfor energi og energieffektivisering legger stor vekt på snarlige løsninger og utvikling av ny fornybar energiproduksjon. Det er i denne sammenhengen at vi mener overføringen av denne nye krafta, som selvsagt skal videre til mottakere, må få et klimatilpasset bidrag slik at naturverdier, landskap og folkehelse blir en del av helhetstenkingen for klima og miljø i disse områdene som vil få overføringslinjene gjennom sine lokale leveområder.

Vi påpeker at det er mindre spenningstap i sjø- og jordkabler enn luftlinjer (ref E-verksdirektør i Klepp Energi, Håkon Ådland, som var delaktig i debatten på Etnemarknaden om ny 420 kV linje gjennom Strypeheiå i Etne kommune). CO² påslaget er mindre i produksjon av kabel og utslipp ved legging, enn i produksjon av stålmaster og bygging i terrenget. Det vil etter vår mening også gå fortere å få gjennomslag for prosjekter i jord- og sjøkabelalternativene.

Forum for natur og friluftsliv Rogaland

Anne Katrine Lycke
Koordinator (vikar)
FNF Rogaland

Kopi:
Statsforvalteren i Rogaland
Rogaland Fylkeskommune

